

prima instanță, Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani, (V. Hadîrca)
instanța de apel, Curtea de Apel Chișinău, (G. Dașchevici, S. Gîrbu, L. Bulgac)

DECIZIE

22 august 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție,

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Iulia Sîrcu
Iurie Bejenaru
Nicolae Craiu
Mariana Pitic
Nina Vascan

examinând recursul declarat de către Alexandr Craveț,
în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Alexandr Craveț
împotriva Societății pe Acțiuni „Apă-Canal Chișinău” și Întreprinderii Municipale
„IMGFL-16” cu privire la obligarea de a lua la evidență contoarele și de a efectua
verificarea ulterioară a contoarelor, anularea facturilor și încasarea prejudiciului
moral,

împotriva deciziei din 03 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a
respins ca neîntemeiat, apelul declarat de Alexandr Craveț și s-a menținut hotărârea
din 19 iulie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani,

c o n s t a t ă:

La data de 22 iunie 2017, Alexandr Craveț a depus cerere de chemare în
judecată împotriva SA „Apă-Canal Chișinău” și ÎM „IMGFL-16” cu privire la
obligarea de a lua la evidență contoarele și de a efectua verificarea ulterioară a
contoarelor, anularea facturilor și încasarea prejudiciului moral.

În motivarea acțiunii, reclamantul, Alexandr Craveț a indicat că, s-a adresat cu
cerere prealabilă la 20 aprilie 2017 către SA „Apă-Canal Chișinău” și la data de
25 aprilie 2017 către ÎM „IMGFL-16”, prin care a solicitat să fie luate la evidență
contoarele din apartamentul său, însă aceste cereri nu au fost admise.

La fel, reclamantul a menționat că, s-a adresat cu cerere prealabilă la data de
05 mai 2017 către SA „Apă-Canal Chișinău” și la 10 mai 2017 către ÎM „IMGFL-
16”, prin care a solicitat anularea datoriei pentru consumul de apă, în mărime de
1 988,59 lei, însă aceste cereri nu au fost admise.

Reclamantul, Alexandr Craveț a invocat că, în luna ianuarie 2005, datoria
pentru consumul de apă rece, constituia suma de 2 160 lei, dintre care la data de
19 februarie 2015, a fost achitată suma de 160 lei. Datoria în mărime de 1 988,59 lei
a apărut în urma prezentării neîntemeiate spre plată a unui consum de apă rece

majorat, din motiv că familia reclamantului, compusă din 3 membri, a consumat apă, în luna mai 1999 - 57,01 m³, în luna iunie 1999 – 45,29 m³ și în luna iulie 1999 – 43,17 m³.

Reclamantul a menționat că, anterior a mai avut litigii cu ÎM „IMGFL-16”, cu privire la prestarea serviciilor de energie termică și de livrare a apei calde și apei reci. Astfel, prin hotărârea din 14 septembrie 2004 a Judecătorei Buiucani, mun. Chișinău s-a încasat din contul reclamantului în beneficiul ÎM „IMGFL-16” suma de 11 504,79 lei, cu titlu de datorie pentru serviciile comunale. Iar, prin decizia din 14 septembrie 2005 a Curții Supreme de Justiție, hotărârea nominalizată a fost casată.

Mai mult, reclamantul a menționat că, s-a adresat cu cereri prealabile către SA „Apă-Canal Chișinău” la 17 decembrie 2004, 11 ianuarie 2005, 02 martie 2005, 05 mai 2017 și către ÎM „IMGFL-16” la 10 mai 2017, prin care a solicitat anularea datoriei pentru consumul de apă, însă acest litigiu nu a fost posibil de soluționat pe cale amiabilă.

Totodată, reclamantul, Alexandr Craveț a indicat că, s-a adresat cu cereri prealabile către SA „Apă-Canal Chișinău” la 30 decembrie 2004 și la data de 20 aprilie 2017, iar către ÎM „IMGFL-16” la 25 aprilie 2017, prin care a solicitat să fie luate la evidență contoarele din apartamentul său, însă aceste cereri nu au fost soluționate. Or, SA „Apă-Canal Chișinău” și-a motivat refuzul de a admite cererile prealabile, în baza art. 26 al Legii nr. 303 din 13 decembrie 2013 privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare, care nu urma a fi aplicat la soluționarea cererilor prealabile, deoarece încalcă drepturile consumatorului.

Reclamantul a menționat că, nesoluționarea cererilor prealabile, de către SA „Apă-Canal Chișinău” și ÎM „IMGFL-16” și soluționarea birocratică a acestor cereri, îi creează disconfort interior, fiind-ui cauzat un prejudiciu moral.

La 30 iunie 2017, reclamantul a depus cerere de chemare în judecată suplimentară, prin care a indicat că, SA „Apă-Canal Chișinău” și ÎM „IMGFL-16” nu-i prestează servicii comunale conform normelor stabilite.

Mai mult, reclamantul Alexandr Craveț a invocat că, SA „Apă-Canal Chișinău” și ÎM „IMGFL-16”, nu i-au propus să încheie contracte de prestare a serviciilor comunale.

Astfel, reclamantul Alexandr Craveț a solicitat obligarea SA „Apă-Canal Chișinău” de a lua la evidență contoarele de apă și de a efectua verificarea ulterioară acestor contoare, anularea facturii privind datoria în mărime de 1 988,59 lei și încasarea din contul SA „Apă-Canal Chișinău” în beneficiul reclamantului a sumei de 19 885,59 lei, cu titlu de prejudiciu moral și încasarea din contul ÎM „IMGFL-16” în beneficiul reclamantului a sumei de 19 885,59 lei, cu titlu de prejudiciu moral.

În drept, reclamantul și-a întemeiat pretențiile în baza art. 4 al Constituției Republicii Moldova, art. 210, 211, 269 Cod civil, Legea contenciosului administrativ nr. 793 din 10 februarie 2000, art. 12, 16, 20 al Legii nr. 105 din data de 13 martie 2003 privind protecția consumatorilor și art. 4 al Legii nr. 190 din data de 19 iulie 1994 cu privire la petiționare.

Prin hotărârea din 19 iulie 2017 a Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani s-a respins, ca neîntemeiată, cererea de chemare în judecată depusă de Alexandr Craveț împotriva SA „Apă-Canal Chișinău” și ÎM „IMGFL-16” cu privire la obligarea de

a lua la evidență contoarele, de a efectua verificările ulterioare a contoarelor, încasarea prejudiciului moral. S-a respins, ca tardivă, cererea de chemare în judecată depusă de Alexandr Craveț împotriva SA „Apă-Canal Chișinău” și ÎM „IMGFL-16” cu privire la obligarea de a anula din bonurile de plată, datoriile pentru apă rece și s-a încasat de la Alexandr Craveț în beneficiul statului, taxa de stat neachitată în sumă bănească în mărime de 500,00 lei.

Iar, prin decizia din 03 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău s-a respins ca neîntemeiat, apelul declarat de Alexandr Craveț și s-a menținut hotărârea din data de 19 iulie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni, de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

După cum denotă materialele cauzei, copia deciziei motivate din 03 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău, a fost expediată participanților la proces, la 23 mai 2018, conform scrisorii nr. 5810-4 (f.d.140), dar careva date despre recepționarea deciziei motivate din 03 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău, de către Alexandr Craveț, la materialele cauzei lipsesc.

În aceste circumstanțe, instanța de recurs precizează că recursul, a fost depus de Alexandr Craveț la 11 iunie 2018, cu respectarea termenului indicat la art. 434 alin. (1) Cod de procedură civilă.

Prin cererea de recurs, recurentul, Alexandr Craveț a solicitat admiterea recursului, casarea hotărârii din 19 iulie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani și a deciziei din 03 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău, cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care să fie admisă integral, cererea de chemare în judecată depusă de Alexandr Craveț împotriva SA „Apă-Canal Chișinău” și ÎM „IMGFL-16” cu privire la obligarea de a lua la evidență contoarele, de a efectua verificarea ulterioară a contoarelor, anularea facturilor și încasarea prejudiciului moral.

În motivarea cererii de recurs, recurentul, Alexandr Craveț a indicat că, prima instanță eronat a încasat din contul lui în beneficiul statului taxa de stat, ori, conform art. 85 Cod de procedură civilă, art. 31 al Legii nr. 105 din 13 martie 2003 privind protecția consumatorilor și art. 4 al Legii contenciosului administrativ nr. 793 din data de 10 februarie 2000 și Legii taxei de stat nr. 1216 din 03 decembrie 1992, reclamantii în litigiile de contencios administrativ și în acțiunile de protecție a drepturilor consumatorilor, sunt scutiți de plata taxei de stat.

Recurentul, Alexandr Craveț a menționat că, SA „Apă-Canal Chișinău” urma să instaleze contorul din contul întreprinderii, conform art. 12 al Legii nr. 105 din data de 13 martie 2003 privind protecția consumatorilor.

Recurentul a invocat că, SA „Apă-Canal Chișinău” manifestă practici comerciale incorecte, prin prezentarea spre plată recurentului, a bonului de plată pentru un consum de apă rece, neconsumat de el.

La fel, recurentul Alexandr Craveț a indicat că, instanțele ierarhic inferioare nu au aplicat legea care urma a fi aplicată, și anume art. 210, 514, 669, 931, 1422 și 1423 Cod civil, art. 2, 12, 13, 20, 31 al Legii nr. 105 din 13 martie 2003 privind protecția consumatorilor și art. 16, 25 al Legii contenciosului administrativ nr. 793 din 10 februarie 2000.

Recurentul a menționat că, pînă în prezent, lunar primește bon de plată de la SA „Apă-Canal Chișinău” și ÎM „IMGFL-16”, prin care se solicită achitarea datoriei în mărime de 1988,59 lei, pentru consumul de apă rece în luna mai 1999 - 57,01 m³, în luna iunie 1999 – 45,29 m³ și în luna iulie 1999 – 43,17 m³. Dar, recurentul nu recunoaște această datorie din motiv că, el nu a folosit volumul de apă indicat supra.

Totodată, recurentul, Alexandr Craveț a indicat că, instanța de apel nu l-a citat pentru ședința din 22 martie 2018, or avizul anexat la materialele cauzei nu este semnat de el. Mai mult, instanța de apel a examinat cererea de apel nemotivată depusă de Alexandr Craveț, în lipsa acestuia, fiind emisă încheierea din data de 20 februarie 2018 a Curții de Apel Chișinău, care nu i-a fost înmănată recurentului.

Recurentul a invocat că, instanța de apel a examinat apelul declarat de către apelantul Alexandr Craveț, fără participarea interpretului și ulterior a emis decizia din 03 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău, în lipsa recurentului, fiindu-i refuzată înmânarea dispozitivului deciziei pronunțate.

La 17 iulie 2017, recurentul Alexandr Craveț a depus cerere de recurs suplimentară, în care adițional celor invocate în cererea de recurs inițială, a menționat că, la materialele cauze sunt anexate cererile prealabile, adresate către SA „Apă-Canal Chișinău” și ÎM „IMGFL-16”, fapt ce probează că, litigiul dedus judecătii este unul de contencios administrativ.

Iar, la 27 iunie 2018, în adresa intimatelor, SA „Apă-Canal Chișinău” și ÎM „IMGFL-16”, a fost expediată copia recursului declarat de către Alexandr Craveț, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței.

La 27 iulie 2017, intimata ÎM „IMGFL-16” a depus referință la recursul declarat de către Alexandr Craveț, prin care a solicitat respingerea cererii de recurs și cererii de recurs suplimentare, depuse de Alexandr Craveț.

Totodată, la 20 august 2018, intimata SA „Apă-Canal Chișinău” a depus referință la recursul declarat de către Alexandr Craveț, prin care a solicitat respingerea cererii de recurs depuse de Alexandr Craveț și menținerea deciziei din 03 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău.

Prin încheierea din 15 august 2018 a Curții Supreme de Justiție, recursul declarat de Alexandr Craveț împotriva deciziei din 03 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău, a fost considerat admisibil.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul declarat de Alexandr Craveț, urmează a fi admis, se casează decizia din 03 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Alexandr Craveț împotriva Societății pe Acțiuni „Apă-Canal Chișinău” și Întreprinderii Municipale „IMGFL-16” cu privire la obligarea de a lua la evidență contoarele și de a efectua verificarea ulterioară a contoarelor, anularea facturilor și încasarea prejudiciului moral, cu trimiterea cauzei spre rejudecare, la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată, din următoarele motivele.

În conformitate art. 442 alin. (1) din Codul de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

Articolul 444 din Codul de procedură civilă consemnează că, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată, dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Din materialele cauzei, Colegiul reține că, la data de 22 iunie 2017, Alexandr Craveț a depus cerere de chemare în judecată împotriva SA „Apă-Canal Chișinău” și ÎM „IMGFL-16” cu privire la obligarea de a lua la evidență contoarele și de a efectua verificarea ulterioară a contoarelor, anularea facturilor și încasarea prejudiciului moral.

Prin hotărârea din 19 iulie 2017 a Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani s-a respins, ca neîntemeiată, cererea de chemare în judecată depusă de Alexandr Craveț împotriva SA „Apă-Canal Chișinău” și ÎM „IMGFL-16” cu privire la obligarea de a lua la evidență contoarele, de a efectua verificările ulterioare a contoarelor, încasarea prejudiciului moral. S-a respins, ca tardivă, cererea de chemare în judecată depusă de Alexandr Craveț împotriva SA „Apă-Canal Chișinău” și ÎM „IMGFL-16” cu privire la obligarea de a anula din bonurile de plată datoriile pentru apă rece și s-a încasat de la Alexandr Craveț în beneficiul statului, taxa de stat neachitată în sumă bănească în mărime de 500,00 lei.

Iar, prin decizia din 03 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău s-a respins ca neîntemeiat, apelul declarat de Alexandr Craveț și s-a menținut hotărârea din data de 19 iulie 2017 a Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani.

Respectiv, Colegiul relevă că, reclamantul, Alexandr Craveț a înaintat mai multe pretenții în instanța de judecată, și anume a solicitat obligarea SA „Apă-Canal Chișinău” de a lua la evidență contoarele și de a efectua verificarea ulterioară a contoarelor, anularea facturii privind datoria în mărime de 1 988,59 lei și încasarea din contul SA „Apă-Canal Chișinău” în beneficiul reclamantului a sumei de 19 885,59 lei, cu titlu de prejudiciu moral și încasarea din contul ÎM „IMGFL-16” în beneficiul reclamantului a sumei de 19 885,59 lei, cu titlu de prejudiciu moral.

Colegiul relevă că, prima instanță în motivarea hotărârii din data de 19 iulie 2017 a Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani, a indicat că, deși cererea de chemare în judecată depusă de Alexandr Craveț, a fost înregistrată în PIGD, ca fiind de competența instanței de contencios administrativ, instanța a concluzionat că, pretențiile înaintate de Alexandr Craveț nu se includ în această categorie.

În consolidarea soluției, privind neaplicarea Legii contenciosului administrativ nr. 793 din 10 februarie 2000, instanțele ierarhic inferioare au indicat că, SA „Apă-Canal Chișinău” nu este autoritate publică și nici nu poate fi asimilată acesteia.

Conform art. 3 al Legii contenciosului administrativ nr. 793 din data de 10 februarie 2000, obiect al acțiunii în contenciosul administrativ îl constituie actele administrative, cu caracter normativ și individual, prin care este vătămat un drept recunoscut de lege al unei persoane, inclusiv al unui terț, emise de autoritățile publice și autoritățile asimilate acestora în sensul prezentei legi; subdiviziunile autorităților publice și funcționarii din structurile specificate la lit. a) și b). Obiect al acțiunii în contenciosul administrativ poate fi și nesoluționarea în termenul legal a unei cereri referitoare la un drept recunoscut de lege.

Instanța de recurs indică că, persoanele private, fizice sau juridice, pot fi asimilate autorităților publice în sensul Legii, dacă aceste persoane exercită atribuții de putere publică sau utilizează domeniul public, fiind împuternicite prin lege sau printr-un act administrativ de autoritate să presteze un serviciu de interes public sau să exercite funcții publice întru executarea actelor legislative sau normative ale statului sau unităților administrativ-teritoriale.

Prin urmare, actele emise de persoanele private, întru realizarea acestor prerogative, pot fi contestate în ordinea contenciosului administrativ.

Instanța de judecată indică că, în categoria serviciilor de interes public sunt incluse și serviciile comunale, în care, conform Regulamentului cu privire la modul de prestare și achitarea serviciilor locative, comunale și necomunale pentru fondul locativ, contorizarea apartamentelor și condițiile deconectării acestora de la/reconectării la sistemele de încălzire și alimentare cu apă, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 191 din 19 februarie 2002, se include și alimentarea cu apă caldă menajeră și alimentarea cu apă potabilă.

La fel, instanța de recurs menționează că, prin contractul de delegare a gestiunii serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare nr. 94 din 13 martie 2015, încheiat între municipiul Chișinău și SA „Apă-Canal Chișinău”, administrația publică locală a municipiului Chișinău a delegat către SA „Apă-Canal Chișinău”, gestionarea serviciilor de alimentare cu apă.

Astfel, din raționamentele specificate supra, Colegiul relevă că, instanțele ierarhic inferioare eronat au constatat că, SA „Apă-Canal Chișinău” nu este asimilată autorităților publice, în sensul Legii contenciosului administrativ nr. 793 din data de 10 februarie 2000, or aceasta este împuternicită să presteze un serviciu de interes public.

Colegiul menționează că, instanțele ierarhic inferioare eronat au constatat că, la examinarea prezentei cauze nu urma a fi aplicată Legea contenciosului administrativ nr. 793 din 10 februarie 2000, or, SA „Apă-Canal Chișinău” este asimilată autorităților publice.

Prin urmare, Colegiul conchide că, litigiu dedus judecății urma a fi examinat în baza Legii contenciosului administrativ nr. 793 din 10 februarie 2000, dar nu de instanța de drept comun, în procedură generală, precum au concluzionat instanțele ierarhic inferioare.

Respectiv, în asemenea condiții, instanța de recurs indică că, cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Alexandr Craveț împotriva Societății pe Acțiuni „Apă-Canal Chișinău” și Întreprinderii Municipale „IMGFL-16” cu privire la obligarea de a lua la evidență contoarele și de a efectua verificarea ulterioară a contoarelor, anularea facturilor și încasarea prejudiciului moral, a fost judecată fără aplicarea legii, care urma a fi aplicată, și anume a Legii contenciosului administrativ nr. 793 din 10 februarie 2000.

Mai mult, Colegiu indică că, instanțele ierarhic inferioare, prin faptul neaplicării legii, care urma a fi aplicată, și anume a Legii contenciosului administrativ nr. 793 din 10 februarie 2000, au inversat sarcina probațiunii, punând în seama reclamantului Alexandr Craveț, obligația de a-și proba pretențiile, în condițiile în care, art. 24 alin. (3) al legii nominalizate, stabilește că, la examinarea în instanța de contencios administrativ a cererii în anulare, sarcina probațiunii este

pusă pe seama pârîtului, iar în materie de despăgubire, sarcina probațiunii revine ambelor părți.

Instanța de recurs reține că, prin hotărârea din 19 iulie 2017 a Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani s-a respins, ca tardivă, cererea de chemare în judecată depusă de Alexandr Craveț împotriva SA „Apă-Canal Chișinău” și ÎM „IMGFL-16” cu privire la obligarea de a anula, din bonurile de plată, datoriile pentru apă. Iar, prin decizia din 03 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău s-a respins ca neîntemeiat, apelul declarat de Alexandr Craveț și s-a menținut hotărârea din 19 iulie 2017 a Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani.

Instanța de recurs, reține că, prescripția extinctivă este termenul, la expirarea căruia în cazul în care acțiunea n-a fost înaintată, se stinge dreptul civil la admiterea acțiunii, dreptul la apărare pe calea acțiunii civile, dreptul la acțiune. Expirarea prescripției extinctive nu duce la încetarea dreptului subiectiv civil încălcat, ci stinge dreptul subiectiv civil la apărarea pe calea acțiunii civile.

Conform art. 14 alin. (1) al Legii contenciosului administrativ nr. 793 din data de 10 februarie 2000, persoana care se consideră vătămată într-un drept al său, recunoscut de lege, printr-un act administrativ va solicita, printr-o cerere prealabilă, autorității publice emitente, în termen de 30 de zile de la data comunicării actului, revocarea, în tot sau în parte, a acestuia, în cazul în care legea nu dispune altfel.

Art. 17 alin. (1) al Legii contenciosului administrativ nr. 793 din data de 10 februarie 2000, prevede că, cererea prin care se solicită anularea unui act administrativ sau recunoașterea dreptului pretins poate fi înaintată în termen de 30 de zile, în cazul în care legea nu dispune altfel. Acest termen curge de la: data primirii răspunsului la cererea prealabilă sau data expirării termenului prevăzut de lege pentru soluționarea acesteia; data comunicării refuzului de soluționare a unei cereri prin care se solicită recunoașterea dreptului pretins sau data expirării termenului prevăzut de lege pentru soluționarea unei astfel de cereri sau data comunicării actului administrativ, în cazul în care legea nu prevede procedura prealabilă.

Iar, conform art. 267 alin. (1) Cod civil, prevede că, termenul general în interiorul căruia persoana poate să-și apere, pe calea intentării unei acțiuni în instanța de judecată, dreptul încălcat este de 3 ani.

În corespundere cu art. 272 alin. (1) Cod civil, termenul de prescripție extinctivă începe să curgă de la data nașterii dreptului la acțiune. Dreptul la acțiune se naște la data când persoana a aflat sau trebuia să afle despre încălcarea dreptului.

Totodată, instanța de recurs indică că, termenul de prescripție prevăzut de Legea contenciosului administrativ nr. 793 din 10 februarie 2000 se aplică în coroborare cu normele speciale, or, art. 17 al legii citate indică că, cererea de chemare în contencios administrativ se depune în termen de 30 de zile, în cazul în care legea nu dispune altfel dacă legea nu prevede altfel.

Mai mult, Colegiul indică că, instanțele ierarhic inferioare în consolidarea soluției de respingere a cererii de chemare în judecată depusă de Alexandr Craveț împotriva SA „Apă-Canal Chișinău” și ÎM „IMGFL-16” cu privire la obligarea de a anula din bonurile de plată datoriile pentru apă, ca fiind tardivă, au invocat că, termenul de prescripție în această acțiune, a început a curge din lunile iulie și august, anul 1999, când a avut loc consumul de apă de către Alexandr Craveț.

Însă, instanțele ierarhic inferioare au omis să se expună asupra faptului că, însăși pârâta, ÎM „IMGFL-16” în referința prezentată în prima instanță și în instanța de recurs, a indicat că, ultima recalculare efectuată lui Alexandr Craveț, pentru consumul de apă potabilă din anul 1999, a avut loc în luna iulie 2015 (f.d.49, 164).

Or, Colegiul relevă că, fiind efectuat recalculul datoriei lui Alexandr Craveț, de către SA „Apă-Canal Chișinău”, în luna iulie 2015, anume la această dată, Alexandr Craveț a aflat prima dată despre datoria indicată în factura contestată. Astfel, din această dată urma a fi calculat termenul de prescripție, iar instanțele inferioare eronat au indicat că, termenul de prescripție urma a fi calculat din luna iulie anul 1999, și respectiv, luna august 1999.

Mai mult, Colegiul reține că, hotărârea primei instanțe este contradictorie ori, instanța de fond în motivarea hotărârii din 19 iulie 2017 a indicat că, consideră ca fiind neîntemeiată și tardivă, pretenția lui Alexandr Craveț împotriva SA „Apă-Canal Chișinău” și ÎM „IMGFL-16” cu privire la obligarea de a anula din bonurile de plată datoriile pentru apă, dar, în dispozitivul hotărârii din 19 iulie 2017, conchide de a respinge ca fiind tardivă, pretenția reclamantului Alexandr Craveț împotriva SA „Apă-Canal Chișinău” și ÎM „IMGFL-16” cu privire la obligarea de a anula din bonurile de plată, datoriile pentru apă (f.d.87, 90).

În aceste circumstanțe, instanța de recurs menționează că, instanțele de judecată, trebuie, să emită o hotărâre clară, având în vedere caracterul determinant al concluziilor sale, în temeiul principiului clarității hotărârii judecătorești.

Totodată, instanța de recurs reține că, reclamantul Alexandr Craveț a înaintat mai multe pretenții în instanța de judecată, și anume obligarea SA „Apă-Canal Chișinău” de a lua la evidență contoarele și de a efectua verificarea ulterioară a contoarelor, anularea facturii privind datoria în mărime de 1 988,59 lei și încasarea din contul SA „Apă-Canal Chișinău” în beneficiul reclamantului a sumei de 19 885,59 lei, cu titlu de prejudiciu moral și încasarea din contul ÎM „IMGFL-16” în beneficiul reclamantului a sumei de 19 885,59 lei, cu titlu de prejudiciu moral.

Prin hotărârea din 19 iulie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani s-a respins, ca neîntemeiată, cererea de chemare în judecată depusă de Alexandr Craveț împotriva SA „Apă-Canal Chișinău” și ÎM „IMGFL-16” cu privire la obligarea de a lua la evidență contoarele, de a efectua verificările ulterioare a contoarelor, încasarea prejudiciului moral. S-a respins, ca tardivă, cererea de chemare în judecată depusă de Alexandr Craveț împotriva SA „Apă-Canal Chișinău” și ÎM „IMGFL-16” cu privire la obligarea de a anula din bonurile de plată datoriile pentru apă rece și s-a încasat de la Alexandr Craveț în beneficiul statului, taxa de stat neachitată în sumă bănească în mărime de 500,00 lei.

Iar, prin decizia din 03 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău s-a respins ca neîntemeiat, apelul declarat de Alexandr Craveț și s-a menținut hotărârea din data de 19 iulie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani.

În conformitate cu art. 98 alin. (2) Cod de procedură civilă, în caz de respingere a acțiunii, cheltuielile de judecare a cauzei suportate de instanță, precum și taxa de stat, se încasează la buget de la reclamant dacă acesta nu este scutit de plata cheltuielilor de judecată.

Colegiul relevă că, prima instanță eronat a conchis că, reclamantul Alexandr Craveț, formulând și înaintând acțiunea în instanța de judecată, a înaintat cinci

pretenții, dintre care trei sunt de ordin nepatrimonial, și două privind încasarea prejudiciului moral, cerințe care se taxează a câte 100 de lei fiecare, conform art.3 pct.1) lit. e) al Legii taxei de stat nr.216 din 03 decembrie 1992.

Or, la data de 22 iunie 2017, Alexandr Craveț a depus cerere de chemare în judecată împotriva SA „Apă-Canal Chișinău” și ÎM „IMGFL-16” cu privire la obligarea de a lua la evidență contoarele și de a efectua verificarea ulterioară a contoarelor, anularea facturilor și încasarea prejudiciului moral, întemeindu-și pretențiile în baza normelor materiale prevăzute de Legea nr. 105 din data de 13 martie 2003 privind protecția consumatorilor și a normelor procedurale prevăzute de Legea contenciosului administrativ nr. 793 din 10 februarie 2000.

Iar, art. 85 alin. (1) lit. a Cod de procedură civilă, prevede că, de taxă de stat pentru judecarea cauzelor civile se scutesc reclamanții în acțiunile născute din raporturi de contencios administrativ și de protecție a drepturilor consumatorilor.

Art. 4 alin. (1) punctele 7-7¹ ale Legii taxei de stat nr. 1216 din data de 03 decembrie 1992, prevăd că, sunt scutiți de plata taxei de stat în instanțele judecătorești, reclamanții – în acțiunile născute din raporturi de contencios administrativ și reclamanții – în acțiunile de protecție a drepturilor consumatorilor.

Respectiv, instanța de recurs constată că, circumstanțele invocate de reclamantul Alexandr Craveț, în cererea de chemare în judecată, au rămas fără o apreciere adecvată a instanței de apel, deși, urmau a fi verificate și analizate minuțios, întru soluționarea obiectivă și corectă a litigiului dedus judecății.

Reieșind din specificul acțiunii deduse judecății, precum și în scopul stabilirii temeiniciei sau netemeiniciei pretențiilor, alături de cele constatate, era indispensabil de a examina cauza în fond și de a verifica cerințele formulate în cererea de chemare în judecată depusă de Alexandr Craveț împotriva SA „Apă-Canal Chișinău” și ÎM „IMGFL-16” cu privire la obligarea de a anula din bonurile de plată datoriile pentru apă rece, prin prisma particularităților, instituite de legislația pertinentă litigiului dedus judecății.

Toate aceste circumstanțe, constituie un aspect determinant în justa soluționare a litigiului, deoarece instanța de apel urma să se expună asupra fondului apelului, prin prisma verificării legalității soluției instanței de fond.

În consecință, instanța de recurs conchide că, instanța de apel, care are atribuții de dezvoltare devolutivă a fondului cazului la judecarea apelului, nu a constatat și elucidat toate aceste circumstanțe, importante pentru soluționarea pricinii în fond, și ca urmare, a pronunțat o soluție neîntemeiată.

Mai mult, Colegiul relevă că, deși, reclamantul Alexandr Craveț, în prima instanță a solicitat obligarea SA „Apă-Canal Chișinău” de a lua la evidență contoarele și de a efectua verificarea ulterioară a contoarelor, anularea facturii privind datoria în mărime de 1 988,59 lei și încasarea din contul SA „Apă-Canal Chișinău” în beneficiul reclamantului a sumei de 19 885,59 lei, cu titlu de prejudiciu moral și încasarea din contul ÎM „IMGFL-16” în beneficiul reclamantului a sumei de 19 885,59 lei, cu titlu de prejudiciu moral, în instanța de apel, Alexandr Craveț suplimentar, a solicitat obligarea SA „Apă-Canal Chișinău” să încheie cu el, contract de prestare a serviciilor de aprovizionare cu apă (f.d.108) și încasarea din contul SA „Apă-Canal Chișinău” în beneficiul reclamantului a sumei de 860 lei, cu titlu de

prejudiciu material, suportat pentru procurarea contorului, verificarea și instalarea acestuia (f.d.124).

Instanța de recurs menționează că, art. 369 alin. (1) lit. c) Cod de procedură civilă prevede că, instanța de apel restituie, printr-o încheiere, cererea dacă apelantul a înaintat o nouă pretenție, neexaminată în primă instanță.

Iar, în conformitate cu art. 369 alin. (2) Cod de procedură civilă, încheierea judecătorească de restituire a cererii de apel poate fi atacată cu recurs.

Astfel, instanța de recurs reține că, instanța de apel, în baza art. 369 alin. (1) lit. c) Cod de procedură civilă, în cazul în care ar fi constatat cu certitudine că, apelantul Alexandr Craveț, a înaintat noi pretenții în cererea de apel, neexamine în primă instanță, urma să restituie apelul declarat de către apelantul Alexandr Craveț, referitor la aceste pretenții, indicându-le în mod expres în dispozitivul încheierii de restituire a apelului și urma să examineze apelul declarat de către apelantul Alexandr Craveț, referitor la legalitatea și temeinicia hotărârii primei instanțe, ce se referă la pretențiile, înaintate în cererea de chemare în judecată de către reclamantul Alexandr Craveț și examinate de instanța de fond.

Respectiv, Colegiul relevă că, instanța de apel nu s-a expus asupra acestor 2 pretenții, indicate în cererea de apel suplimentară a apelantului Alexandr Craveț, și anume obligarea SA „Apă-Canal Chișinău” să încheie cu el, contract de prestare a serviciilor de aprovizionare cu apă (f.d.108) și încasarea din contul SA „Apă-Canal Chișinău” în beneficiul reclamantului a sumei de 860 lei, cu titlu de prejudiciu material, suportat pentru procurarea contorului, verificarea și instalarea acestuia (f.d.124).

Or, cu referire la pretenția lui Alexandr Craveț, privind obligarea S.A. „Apă-Canal Chișinău” să încheie cu acesta contract de prestare a serviciilor de aprovizionare cu apă, instanța de apel, în decizia din 03 mai 2018, a citat prevederile art.372 alin. (3) Cod de procedură civilă, dar nu s-a expus asupra acestea, iar cu referire la pretenția privind încasarea din contul SA „Apă-Canal Chișinău” în beneficiul reclamantului Alexandr Craveț a sumei de 860 lei, cu titlu de prejudiciu material, instanța de apel nu a făcut nici o mențiune în decizia din 03 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău.

Prin urmare, instanța de recurs apreciază că recurentului, Alexandr Craveț nu i-a fost asigurat dreptul de a fi auzit în instanță, ce ar duce la încălcarea echității procedurii din perspectiva art. 6 §1 din CEDO, nefiind puse în discuție în fața instanței toate observațiile și solicitările înaintate de acesta, pe care Alexandr Craveț le-a considerat necesare, în vederea apărării punctului său de vedere (Blücher împotriva Cehiei, cererea nr. 58580/00 din 11 aprilie 2005, §65-67).

Colegiul menționează că art. 20 din Constituția Republicii Moldova prevede că, orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

Motivarea hotărârilor este o garanție pentru părți că, cererile lor au fost analizate cu atenție, și oferă posibilitatea exercitării controlului judiciar. Analiza pe care judecătorul o face în legătură cu motivele de fapt și de drept, care i-au format convingerea, în sensul unei anumite soluții trebuie să fie clară, simplă, precisă,

concisă și fermă, să aibă putere de convingere. Nemotivarea hotărârii sau o motivare necorespunzătoare atrage casarea ei.

Distinct justificărilor expuse supra, instanța de recurs învederează jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, care statuează că, întinderea motivării depinde de diversitatea mijloacelor pe care o parte le poate ridica în instanță, precum și de prevederile legale, de obiceiuri, de principiile doctrinale și de practicile diferite privind prezentarea și redactarea sentințelor și hotărârilor în diferite state (Boldea împotriva României din 15 februarie 2007, paragraful 29; Van den Hurk împotriva Olandei din 19 aprilie 1994, paragraful 61), iar pentru a răspunde cerințelor procesului echitabil, motivarea ar trebui să evidențieze că judecătorul a examinat cu adevărat chestiunile esențiale ce i-au fost prezentate (Boldea împotriva României din 15 februarie 2007, paragraful 29; Helle împotriva Finlandei din data de 19 februarie 1997, paragraful 60).

La capitolul legalității hotărârilor instanței de judecată, jurisprudența CtEDO în repetate rânduri a statuat necesitatea motivării hotărârilor instanței, unde funcția unei decizii motivate este să demonstreze părților că ele au fost auzite. Dreptul de a fi auzit include nu doar posibilitatea de a aduce argumente instanței, dar de asemenea o obligație corespunzătoare a instanței de a arăta, în motivarea sa, motivele pentru care anumite argumente au fost acceptate sau respinse. CtEDO a menționat că, este motivată în mod corespunzător o decizie care permite părților să facă uz efectiv de dreptul lor de a face apel (Hirvisaari împotriva Finlandei).

Astfel, instanța de recurs conchide că, decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, nu conțin o apreciere convingătoare a tuturor motivelor indicate în cererea de chemare în judecată depusă de Alexandr Craveț împotriva SA „Apă-Canal Chișinău” și ÎM „IMGFL-16” cu privire la obligarea de a lua la evidență contoarele și de a efectua verificarea ulterioară a contoarelor, anularea facturilor și încasarea prejudiciului moral, ce ar determina definitiv și incontestabil certitudinea adoptării soluției la care s-a ajuns. Respectiv, instanța de recurs este în imposibilitate de a exercita controlul judiciar asupra unei asemenea hotărâri.

Ca urmare a celor reținute supra, în sensul art. 6 alin. (1) al CEDO, instanța de recurs ține să menționeze că, instanțele de judecată, trebuie, să indice cu suficientă claritate motivele pe care-și întemeiază hotărârile, iar având în vedere caracterul determinant al concluziilor sale, să prezinte noțiunile, ce implică o apreciere a faptelor supuse aprecierii. De asemenea, noțiunea de proces echitabil impune ca instanța de judecată să nu-și motiveze doar sumar hotărârea sa, ci să examineze efectiv problemele esențiale care-i sunt supuse aprecierii și să nu se rezume doar la probarea concluziilor unei părți.

Reiterând, motivele de fapt și de drept, expuse mai sus, statuând că, instanța de apel a soluționat eronat litigiul în cauză, iar instanța de recurs este în imposibilitate de a corecta respectiva eroare judiciară, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție, concluzionează de a admite recursul declarat de Alexandr Craveț, se casează decizia din 03 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Alexandr Craveț împotriva SA „Apă-Canal Chișinău” și ÎM „IMGFL-16” cu privire la obligarea de a lua la evidență contoarele și de a efectua verificarea ulterioară a

contoarelor, anularea facturilor și încasarea prejudiciului moral, cu trimiterea cauzei spre rejudecare, la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

La judecarea cauzei, instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate supra, creând condiții obiective și reale participanților la proces și judecând cauza, să emită o hotărâre legală și întemeiată, reieșind din circumstanțele esențiale a litigiului dedus judecării.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c), art. 445 alin. (2)-(3) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de Alexandr Craveț.

Se casează decizia din 03 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Alexandr Craveț împotriva Societății pe Acțiuni „Apă-Canal Chișinău” și Întreprinderii Municipale „IMGFL-16” cu privire la obligarea de a lua la evidență contoarele și de a efectua verificarea ulterioară a contoarelor, anularea facturilor și încasarea prejudiciului moral, cu trimiterea cauzei spre rejudecare, la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Iulia Sîrcu

judecătorii

Iurie Bejenaru

Nicolae Craiu

Mariana Pitic

Nina Vascan